

N°. 48.

Birmdeenä 30. Nowember (12. Dezbr.)

1870.

Malka par gaddu 1 rubl.

Siina lassitajeem.

Arri nahkofschä 1871mä gaddä Mahjas weefs jerre ar Deewa palihgu fawu zellu peh, eerastas labrtas stai-gaht un lassitajus apmelleht. Mahjas weefs lassitajeem ir us preelschu täpat veenessihs sinnaas kà lihds schim pahr meern un pahr farru, kà arri pahr wiffadeem zitteem notiftumeem täpat muhsu tehwu-semme, kà arri wiffä plafschä pasaulë, — lo schinnis laitös it katram wajag un derr sinnaht. Bes tahdahm jaunahm sinnaahm arr veenessihs zittus notiftumus, stahstus un padohmus, kas derrehs par mahjibu dshwes buhschanä. Mahjas weefa peeliktums arri tä, kà lihds schim, veenessihs jaunus stahstus, ja arri ne ikreisës par mahjibu, tad tal par derrigu laika-fawelli un islustefchanohs. — Tit to ween atkal par jaunu lubdsam, ka lai ikkatriis lassitajis, kam pa posti japeefuhta, mums usdohd woi atfuhta **rifftigu** adressi; jo arri schinni gaddä irr notizis, ka dascheem un ihpaschi tahdeem, kas tahlatäs, gubernijas dshwo, Mahjas weefs netikka rohtä, tad tit weenu weenigu wahrdu us adresses nebij rittigi usdewusch. — Malka paleel ta patte wezza, prohti, Mahjas weefs ar peeliktumu 1 rub. 75 kap., bes peeliktuma 1 rub., tad wiffsmasat 3 efsemplares weenä kuwertä pa posti japeefuhta; bet ja 1 un 2 weenä paschä kuwertä, tad malka ar peeliktumu 2 rub. un bes peeliktuma 1 rub. 25 kap. Awstelleschanas nems preeti taiis paschäs weeräs, fur lihds schim tahs fanehma, un tizzam, ka neweens ne-atraufesës pee ta palihdfeht tam, kas pats nesinn, kà awstelleschanas ja-isdarra. — Wehl to lubdsam, lai usdohdahs **pee laifa**, ka wiffu jo labbi warr eetaifcht, lai pehjal nebuu u fawefchanahs un jufschanas. **Mahj. weefa apgahdataji.**

Rahditajis.

Siina lassitajeem. Karra sinnaas.

Cetschsemmes sinnaas. No Rihgas: pahr passës elspedizijahm pee bruggu-teeefahm.

Abriemmes sinnaas. No Wahsemmes: Prubfchu tehninom peedah-wahds keisera wahrës, — Iarfsch ar garrigo warru, — fleppena gr-paste Strahsburgä. No Brieffeles: wangneeki du-npojufchees, — keisera Napoleons un winna augsta gaspascha. No Italijas: diwas wal-difchanas weena ar obtru striddë, — Spahnijas krohnis nodohs Nosta erzogam, — Mont-Zenis tunnellis.

Jaunatahs sinnaas.

Gruntineeki un kalpt. Lai zeentitai „Mahjas weefa“ redatzijat. Latweefchu teäteris Rihgä. Siina rohl'pelneem. No Latweefchu kurl-mehmo ftohtas Sallaapilli. Labbibas un zittu prezzu sirgus.

Peeliktumä. Plintes rehws. Pukku-mihlesstibas. Sihtera-frehls jeb elektrizijete parahda, kas saglis. Stahstinsch.

Karra sinnaas.

Us bailigo karra weetu fstattoht, eeraugam, ka atkal dauds, dauds affinis tezzelufschas, dauds dshwibas tehretas, bet no meera wehl ne sinnaas. Leela fcha laika Wahbele, ta Parihse, wehl negribb pasemmotees, fawu wahjibu un nosees

gumu atfcht; ta fawu galwu wehl arween lepni pazehlfufe turra un uspuhtufes falka: Kas manni gan warr ais-labrt? Es esmu wiffas pasaulës gohds un lepniha un tas nemas newarr buht, ka man listu bohjä eet, jeb ka manni kaudis, kas wiffai pasaulëi gaismu nefs, tittu us-warreti un teem buhtu zittai tautai japadohdahs un preelisch tahs japasemmojahs. Ne, gan redjehs wiffa pasaulë, ka mehß palitfim par uswarretajeem, kà tas arri peellahjahs, jo mehß ne-essam to farru gribbejafchi neds eefahlfufchi, bet to irr darrijis muhsu keisers, to taggad essam atmettufchi un t. pr. Tä nu leynee Grantfchi wehl arween leelahs un taifnojahs un nemas negribb dshredht no tahdas meera-derreschanas, pee ka winneem buhtu kas japasaude, — lai gan leela dalka no winnu walstes un semmes jau irr eenaidneeka warrä un rohtä, un lai gan reds, ka pretti newarr stahweht. Ir Garibaldeefchi, kas leelijahs wiffu Italiju apgahfufchi, të nekahdu gohdu nevanahht, bet israh-dijufchees gan — newis kà teizani karra-wihri, bet tä flep-fawas, kad nejaufchi un fleppen bij usrittufchi Wahjee-fcheem, tad tee meegä gulleja; sinnaas, tad fchee fawu kendes-darbu warreja strahdahht; bet pehjal par to ta alga

bij tahda, ka paschi tiffa iskaisiti kà drabbinas un teem fajukluscheem waijatsjeja behgt. Parihseefi schinnis deenâs atkal reisu reisahm lausufchees abrà un aplebgereta-jeem ar leelu warru usbruffuschi, bet ikreisjes aisdjiti atpakkal un naw warrejuschi tikt zauri. — til ween ikreis no sawa spehka lahdu dalku saudejuschi. Warr jau fajust, ka tihrais hads teem itt drihs pee-ees, jo falka, ka polizeja ismeslejusse wiffus, lam wehl pee rohfas kartuppeli un tohs n-hmuse are sawa sinna, lai warretu pehz, kahrtas isdal-liht, ka ikfattris dakbu. — Stahsta pahz lahdu wihru, kas ar maisu kartuppeli nostahjees us celas un pagebrejis par tahdu mehrinu, kas zittâ laikâ tiffai lahduš graschus malka, taggad 10 frankus. Par to nu sazeblees leelais lehrums un laudis draudedami to ispehrt, tik taht wirsâ gabjuschi, kamehr maisu apgabfuschi, zaur to kartuppeli tiffuschi iskaisiti un pa welti aisnesti prohjam. Wadda-kahhs ne graffi par teem nedabbujis. — Taggad tur arri wahrnas pehr-loht un malkajohz 5 frankus par gabbalu. Zepas tahs nesmekkoht lahga, bet wahritas tahs effoht ittin lahbas un kreta suppe teefoht, kad kahrosids wahroht. Warr doh-maht, zil plascha ta Parihse, ka tur wahrnun-jakti warr turreht! Un schee putni jau miht' pa nakti seemas laikâ pilsehtas us jumteem turpeht. Lai nu zilweks saproht, ka tee, lam jau tahds trublumš peegahjis, wehl warr zer-reht us uswarreschanu? Winni, kâ sinnam, arween wehl bij zerrejuschu us to leelo Loahres armiju, bet nu ar to gluschu pagassam, jo tahs sinnaš, kas schinni neddetâ no farra-lautâ nahtuschas, to skaidri apleezina, ka Wahzeeschi scho teizamo farra pulku uswarrejuschi un pehz leelas kau-schanahs Orleans pilsehtu Frantscheem atkal atnehmuschu. Dè, lasseet paschi tahs telegrafa sinnaš, kas schinnis deenâs pahz teem farra-darbeem nadkuschas: Wersalje, 20tâ Nowbr. (2. Dezbr.). Frantschi itt duhschigi gabshs abrà no Parihses stary Sehnes un Warnes uppehm, tà, ka asto-nas stundas lahdeem Salschu, Wirtembergeeschu un Pruh-schu pulkeem bij ar teem so kautees; bet tal tohs eedfinna atpakkal eetschâ. Meffenburgas erzogs ar Frantscheem scho-deen kahwahs pee Artenahjas, Orleans semeta puffè un tohs kahhwa kreeti. Pohyri tiffa ar sturmi nemta. Dè atkal daudj tiffa nowangoti un 11 leelgabbali paschâ kau-schanâ atnemti. Genaidneefem atkal leela stahde, bet mums ne daudj. — No Berlines, 22. Nowbr. (4. Dez.). Waldischanas awises studdina, ka meera-dereeschana agrafi nenotischtoht, ka ween tad, kad Parihse buhschoht padewu-sehs. — 23. Nowbr. (5. Dezbr.) Loahres armija irr at-lahpusehs atpakkal sawas stanšes un Wahzeeschi eet ar-ween us preefschu. No Lijones leeli farra-pulli effoht is-gabjuschi. Astonus stiprus lehgerus buhs eetaischt. Arrah pilsehtu nostiprina, lai warr aisstahweht. — No Wersal-jes, 22. Nowbr. (4. Dezbr.). Kebninsch sinno kebneenei tà: Pehz dirju deenu kauschanahs tiffa schowattar Or-leanas preefschpilsehtas un bahnujis panemts. Zits muhsu pulks irr gattaws, ribiâ nemt paschu pilsehtu. Jau effam eemantojuschu 30 leelgabbalus un 1000 wihrus nowango-juschu. Mums maja sfahde. — 23. Nowbr. (5. Dezbr.). Prinziš Friedrich Kahl tai nakti no 4. us 5. Dezbr. ar sawu pulku panehma Orleans pilsehtu, tur mantoja 40 leelgabbalus un sawangoja daudj tuhstoschus. Genaid-neekam muhsjei weenadi ween dsennahs pallat un t. vr. No Lubrs tai paschâ deenâ sinno tà: Waldischana darra sinnamu, ka Pruhschu tai nakti no 4. us 5. Dezbr. Orleans panehmuschi, tapehz, kâ Franzijas armija no tahs bij is-gabhuse. Gambetta gribbeja us Orleans braukt, bet tam waijatsjeja us Lubrs atpakkal greestees tadeht, ka Pruhschu jahmeeti bij zekkâ. — No Wiesbadenes, 24. Nowbr. (6. Dezbr.) Prinziš Kahl tai sawat augtai gaspaschai no Wersaljes pahz to kauschanohs pee Orleans tè sinnojis tà: effoht eemantojuschu 77 leelgabbalus, daudj farra-wahgus,

4 isrihlotus damp-luggus un 10,000 wihrus nowangojuschi. Loahres armija taggad effoht iskaisita us wiffahm pusehm. — Wehlakas sinnaš stahsta, ka schahs armijas druppi pee Blosa pilsehtas lassotees kochpâ. Wahzeeschu farra-spehšs effoht pahz Loahr-uppi pahri gabjis. — Tâ nu taggad Frantschi wehl turrahš ar sawu pehdigu spehšu us esih-wibu woi nahwi un eet abhahm pusehm tif daudj kauschu un mantas pohstâ. Taggad gan jau kattris warretu saz-ziht, ka, kad wehdigais labbais spehšs jau irr iskaisihts, winni wairs neko newarr zerreht, — tomehr tee meerâ ne-paleek, aizina wiffus semmes eesihwotajus Wahzeem pretti zeltees. Laikam tas gan buhs par welti. Bismarks jau dabbujis no Wahsemneefem peesuhitu tohti dahrgu un skaisiti isrohtatu spalwu preefsch meera warastischanas, — laut til ween labbi drihs tas buhtu darrams!

Geschehenes sinnaš.

No Nihgas. Widssemes gubernijas waldischana nupat isslubdinajuse tahs sinnaš jeb littumus, ko Wids. landraktu kollegiums schâ gadda langâ isdewis un generat-gubernators apstiprinajis, un pehz kurreem semmju-kaudihm, kas tahtal no sawa pagasta aisgabjuschi, buhs daudj weeglafi jaun-as passès dabbuht. Taggad pee Nihgas, Behsu-Tehrpataš un Behrnawas bruggu-teefahm buhs eetaisitas ihpaschas passès-apgahdaschanas-elspedizijaš, — lai gan arri bes ta katram semneekam brihw pascham us zittadu wihsi sawu passè apgabdaht. Bet kas nu tà newarr un irr taht' no sawa pagasta, zittâ aprinki, tas lai tad ar sawu wezzu passè pee-eet pee weenas no schahm minnetahm bruggu-teefahm, kurra winnam ta tuhwaka, tur lai nodohd sawu wezzu passè un pehz tahs agrafis gaddis malkatas wehrtibas lai tublin arri eemalka naudu preefsch frohnaš un pagasta nodohschanahm un ja tam plakat-passè waijag, tad ihpaschi wehl japeemalka ir tas, ko plakat-passe malka. Sinnam, ka tè arri wehl ja-eemalka ta malka par passès apgabdaschanu, prohti, par pagasta passè 63 kap., par plakat-passè 78 kap., un ja wehl buhtu ta suhtischana pa posti, tad 30 kap. passès-naudas arri japeeleek. Bruggu-teefas passès-elspedizija tad ralschis tai peederrigai pagasta-waldischanai un pagebrehs, lai ta peesuhita to waijadšigu jaunu passè un lai skaidri usdohd arri to, zil tam zilwelam, lam ta passe peederr, jamalka preefsch sawahm gadda nodohschanahm. Kad jauna passe atsubtita, tad, ja pehz pagasta usdohschanas wifs jau ar to eemalkatu naudu pilnigi irr islibdsinahts un elspedizija sawu malku arr jau dab-bujuse, — isdohd tam zilwelam to atsubtita passè, jeb tam to peesuhita — ja waijadšigs, zaur posti. Bet ja ar to eemalkatu summu preefsch wiffahm isdohschanahm nepeeteek, tad winnam ja-peemalka wehl llahz, pirms passè dabbu rohla; bet ja pahral buhtu eemalkajis, tad to pahralo naudu tam atkal isdohs. — Ja pagasta waldischana irr kuhtra passè atsub-tiht, jeb ja ta pawiffam leedsahs to passè isdohz, to ta til warr darriht, kad tai tahdi eemefli, kas newehl passè doht un ja bruggu-teefas passès-elspe-

dizijai tee eemest israhbabs neletigi jeb tabs leelas pagehretas nodehschanas tabbas, lo pehz liffumeem newarr pagehret, tad winna, (elſpedizija) pahrt to rakstihſ peederrigai usraugu-teefai un tai to ne-taiſnibu peerabdidama, lubgs, lai darra, lã pehz liffumeem ſchinni leetã jadarra. Bet ja pagasta waldischanas eemestli buhtu pehz liffumeem peenemmami, tad tam pagasta beedram tiſs tas ſinnams darrihts un ta eemalfata nauda winnam atpalkat dohta. — Kã tas wiſs tiſs grahmatãs eerakſtihts un us tabdu wiſſi ta eemalfata paſſes un nodehschanu nauda peederrigahm pagastu waldischanahm tiſs peſubtitã, pahrt to wiſſu tabs ſinnas un liffumi wehl tablat noſalka.

Ahrſemmes ſinnas.

No Wahzſemmes. No Berlins 24. Nowbr. (6. Dezbr.) rakſta, ka wakkar deenas runnas-wihru ſehdeschanã presidents Delbrück zitteem paſluddinajis, ka ſawã un wiſſu to taggad Weisaljẽ ſapulzetu Wahzſemmes walbineefu wahrã Baireeſchu ãhniſch Pruhſchu ãhniſam peedahwajis Wahzſemmes keiſera trohni. Ka tee turklaht nebijuschi Wahzſemmes firſti arr ar to pilnã meerã buhs, pahrt to neweens neſchaubabs. Awies ſcho ſinnu isdaudſina ar leelu preefu.

No Wahzſemmes. Wahzſemme taggad bes ta farra, kas tai irr ar Franziju, arri iszellaſs weens zits karschs, lo warram noſault par garrigu farru. Kã laſſitajit ſinn, taggad kattoku biſkapi wiſszaur leel paſluddinabt to jauno hauſli, ka pahweſtu buhs turreht par nemaldigu un wiſſu to tizzeht, lo wiſſch lã nemaldigs taggad pawehlehs. Bet nu taggad arri kattoku ſtarpã atrohabs daubſ tabdi wihri ſtarp paſcheem biſlapeem, preeſtereem, ſkohlmeiſtereem un zitteem, kas tabdu hauſli nebuht negribb peenemt un tam tizzeht tapehz, ka tas prett winnu ſirdſapſinnaschanu. Lã tad nu taggad neween kattoku, bet arri proteſtantu ſemmes kattoku biſkapi cedrohſchinajuschees, ſcho hauſli ar warru usſpeeft, un tahdus, kas negribb tam hauſlim padohtees, neween apkraut ar bajnizas ſtrahpehm, bet wehl atſtabdinabt no ammateem. Tahda darboſchanabs nu proteſtantu ſemmes israhbabs lã dumpoſchanabs prett ſemmes liffumeem, jo tẽ wiſſi ſkohlmeiſteri, augſtu ſkohlſu profeſſori un arri preeſteri irr no waldischanas apſtiprinati un no waldischanas teel lohneti, un tadẽht biſlapeem neſahda teefa naw, us ſawu galwu tahdus wihrus no ammateem nozelt. Warr dohmaht, ka tẽ buhs ſtrihbis deesgan leels, tad waldischana ar ſawu ſpehlu ees ſtarpã. Paſchãſ kattoku ſemmes neween reſti, bes weffelas draudſes atrohabs, kas tam hauſlim zellabs pretti un ne par lo negribb biſkapa pagehretſchanã padohtees un atlaift ſawu mahzitaju, kas tapat tai nemaldibet pretti-neels, lã winni paſchi.

— Strahsburgã Pruhſchi usgahjuschi fleppenu

poſtes elſpediziju, ka? Strahsburgu ar Lubr pilſſehtu ſaſinnojuse. Schi piſte lã riſtiga poſte zaur Schweiziju, pahrt Baſſeli, ſinnas neſſuſe taggadẽjai Franzijas waldischanã us Lubr pilſſehtu un laikam no turrenes atkal us Strahsburgu. — Jau doſchi no ſcheem grahmat'neſſejeem effoht ſakerti un tribs tabdi, kas ar to ween darbojuschees, melluſſinnas pahrt Frantſchu uswarretſchanahm, pee eedſibwotajeem isplattiht. Tee taggad eeslohdſiti pahrmahzſchanas nammã.

No Briſſeles rakſta, ka Antwerpenes ſtanſtẽ 16. (28.) Nowember deenas wakkara pulſſten 6½ iszeblees dumpis. Tee tur apzeetinati 558 Franzuſchi effoht atlausuſchi wakkã tabs aismuhretas durris us wianu kaſarmi un eesabtuſchi tur ſawus waktneelus zeet ſanemt. Bet jau pats eesabtuſs teem neisdewahs. Jo tuhlin iszeblabs leels trohſnis un wiſſi zeetumneeki tiſſa ſadſihti ſawã leelã iſtabã atpalkat; tiſſkai diwpaſeſmiteem bij isdewees, kas pahrt wallichm jau bij pahri pahrbeguschi. Wiſſu to naſti bij leels nemeers ſtarp teem ſawangoteem Franzuſcheem, bet ohtrã deenã atkal wiſſi bij meerigi. Kahdu turpat Antwerpenẽ dſibwodamu Franzuſi ſanehma zeet tadẽkt, ka tas 20 Franzuſcheem bij palihdſejis aishẽgt, — tã, ka arr bij isdewees prohjam tiſt. Awies ſtabſta, ka preeſch 2 deenabm Franzijas keiſereene Eigenija, no Englandes nahldama, zaur Briſſeli reiſojuse us Wahzſemmi. Winna bijuse tã argehrbuſeſs, ka nemas newarrejuschi to paſiht: Effoht tai bijuse leela melna paruſka galwã un azzuplaſtini arr melni nopehrweti. — Napoleons Wilhelmshöhe pilli pee Kaffeles dſihwojoht kluffam un bes ſahdahm raiſehm; eijoht, kamehr wehl labs laiks, ildeenas ſpazeereht, brihſcham arri jahſchus, woi brauſchus. Deſenn wiſſch pirmu reiſ, kamehr tur mihtoht, aishrauzis lihds paſchã Kaffeles pilſſehtai, bet tuhlin atkal atoalkat. Tad nu laikam winnam nebij wiſſ peetruhtuſchi zigarr, pehz lo buhtu palkat brauzis, bet — warr buht ſehwet-lohzi.

No Italijas. Italijã taggad diwas tabbas waldischanas, kas weena ar ohtru nelã newarr ſaderreht un tabs irr: ãhniſch un pahweſts. ãhniſch runna tã, itt ka wiſſch pahweſtam tiſ no labba prahta ween nowehl pehz ſawa garriga ammata tẽ paſchã galwas-pilſſehta darbotees un ka pahweſtam ihſten waijadſetu par to pateizigam buht un wiſſãſ leetãſ ãhniſam zellu greeſt. Bet pahweſts to wiſſu usſlatta pawiffam zittadi. Wiſſch ſinn, ka wiſſch jau tiſ ilguſ gaddu ſimtenus Rohmã bijis par ſaimneeku, ka wiſſch gan irr zitteem walbineeem weetas dewis un nehmiſ, bet itt neweens zits winnam un wiſſch ſajuht, ka winnam taggad pat atkal ta wezzu wezza warra tiſluſe rohlã, ka tiſ waijadſetu ween atkal eesabht walſtes pahrtahdiht un noſazziht pehz winna nemaldiga prahta ween, un — nu, — nu nahſ tahds Wiktors Emanuels, kam wai-

jabseja winnam pee labjahm krist, wezzu parradu at-
doht un luhgtees, lai atlaisch no basnizas sohda, —
tas nahf un fà laupitajs atnemm pahwestam wehl
to paschu atliffuschu walsts dattu un paschu wezzo
galwas-pilssehtu Rohmu! Ko nu tè darriht, lab
pretti newarr atturretees? Nu, runnaht taf warr
un us sawu teesu un taisnibu pastahweht lihds nah-
wei. To tad nu pahwests arr darra un patlabban
farastijis leelu garru grahmatu, fo nodohmajis pa
pasauli isfuhtht tai deenà, lab kehniensch Wiktors
Emanuel's pahnahschobht Rohmà us dsibwi. —
Schinni grahmatà nu pahwests wissu isteizis, kas
winnam us firds, prohti, fà ta Rohma un Rohmas
walsts no pascha Deewa pahwesteem eedohta, tapehz,
fa laiziga waldischana pahwesteem effoht wajadfiga,
lai tee buhtu swabbadi no wiffas sweschas wirfibas
un warretu nelaweti un bes bailibas sawu garrigu
ammatu kohpt un lai warretu sawa walste patweh-
rumu doht tahdeem, kas tizzibas deht teef wajati.
Scho walsti til dauds gaddus pahwesti turrejuschi,
bet nu jau preesch labdeem gaddeem peeminnehts
kehniensch fahzis gabbalus atraut, lamehr schogabb,
lab Frantschu aistahweschana Rohmai peetrufuse,
nahzis kehniensch ar sawu warru atkal un nolau-
pjis winnam wissu. Scho negantu warras-darbu
sinnamu darridams, winsch usajzinohht wiffus tizzi-
gohs, Deewu luhgt, fa lai drihs tas netaisnis floggs
tiftu atnemts un t. pr. — Weens noralks no schahs
grahmatas par agri aismaldijees us ahrsemmi, no
fa ta jau preesch laifa tilfufe jinnama un wiffas
awises fahfuschas to isdaudsinaht. Til fo Stalijas
kehniensch to dabjujis sannaht, tad lizzis apliblaht
wiffas tahs awises, fur schee raksti eelschà. Pehz
Stalijas lilkumeem par tahdeem raksteem, kas eet
prett kehniensch gohdu, teefoht sohdihts tas farakstijis
un tas drikketajs; bet fo tad lai nu tè darra, fur
farakstijis irr pats ne-aistarramais walbineeks, —
lai gan tai walsti, kurras walbineeku winsch neewa?
Winsch jau arr' fewi turr' par tahs paschas walsts
walbineeku, — kurrat tad nu tè ta leelafa teefa un warra?

No Itolijas. Tee no Spahnijas subhtitee Kor-
tesu beedri, 102 lungi, 4tâ Dezember Florenzê tam
Aosta erzogam nodewa Spahnijas semmes frohni,
turklaht ikpaschu runnu turredami. Erzogs to fa-
nehmis, ar sawu runnu teem atbildeja, fa, ja win-
nam arri ta laime negabbitohs, preesch Spahnijas fa-
was affinis isleet, winsch tomehr buhschoht ihstems karra-
wihrs, tahds, kas sinn, labda atbildechana us winna
apstinnaschana guk un t. pr. Winsch gan buhschoht
dsihtees, tahs ustizzibas, fo schee winnam dewuschi,
zeenigs buht un us to ween raudsibt, kas winna
walstei un tautai buhtu par aplaimoschana un par
gohdu. Kad erzogs sawu runnu bij beidsis, tad
subhtitee us to atbildeja, kleezdami: „Lai dsihwo
Spahnijas kehniensch!“

— To kalna-zektu jeb tunneli, fo zaur to leelo
Stalijas rohbejchu kalnu Mont-Benis zauri urbj un

rohft preesch dselsu-zekta un fur jau gaddeem no ab-
lahm puffedht reifa strahda, taggad drihs pabeig-
schobht, jo strahdneeki kalna eelschà jau warroht dsir-
beht sawus pretti-nahzejus, fà tee no ohtras puffed
urbj un rohft.

Jannafohs sinuas.

No Sibgas, 27tâ November. Waffar waffarâ vulst.
6 muhsu augstizeenigs general-gubernators sists Vagrations
aisrelejoja us Pechterburgu.

No Berlines, 26tâ Nowbr. (8. Dezbr.). Waffar tahs
fabedroschanahs norunnas ar Badeni, Hesseni un Wirtem-
bergu walsts runnas-deenâ tilfa peenemtas. To norunna
ar Baireeschu walsti schahs deenas sehdeschana tilfa pee-
nemta. — Sinuas no larra-lauka til to stahsta, fa
Wahzeeschi istaiftai Voahres armijai paffat dsennahs un
schi wairis nebuht newarroht kohpâ tift ar to seemela armiju
tadeht, fa Wahzeeschi Kuang panehmuschi un irr winneemstarpâ.

No Wersaljes, 26. Nowbr. (8. Dezbr.). Waffar ta
17ta divisione netahf no Wennes labwahs ar jaunu eenaid-
neeku kohri, tam lahdi 17 battalioni un 26 leelgabbali
bija. Wuhsejt teem nowangoja 200 wihrus, weenu leel-
gabbalu un 1 mitrallchsi. Wehlat no turrenes sinnoja: Pee
Boschangses (r.: Beaugency) Mellenburgas leelerzoga ar-
mijas nodatta uswarredama labwahs ar trim Frantschu
armijas kohreem. Wuhsejeem stabde nebij masa, bet eenaid-
neekem dauds leelafa. Lihds schim brihscham muhsejeem
tilfa rohâ 6 leelgabbali un lahdi 1000 wangneeti. —
Bloa (r.: Blois) pilssehtu Wahzeeschi eenehma.

Gruntineeki un kalpi.

Schogabb' preesch ilgafa laifa grahmatu dab-
uju ar posti. Sawa wahrda weetâ rakstijis bij
appalschakstijis: „Kalpu wahrda.“ Rakstijis
irr prahhtigs zilweks. Winsch, lai gan faimineeks
nebudams, tomehr labbi apferr, lahds warren leels
labbums Latweeschu tautai atlezz no gruntineeku
buhfchanas. Winsch par gruntineeku buhschana ta
spreesch: „Teescham, labba leeta!“ Turpretti winsch
schehlojabs, fa zaur gruntineeku buhschana kalpeem
neween nelahda atweegloschana, bet turpretti wehl
leela apgrubtinaschana teefoht.

Winsch falka ta: „Nemstun weenu pagastu ar 30
faimineekeem, kas wehl nau gruntineeki. Par scheem
30teem irr muischâ weens, kas winnus speesch ar
renti, zil dauds ween warr. Bet lab tee 30 min-
neti faimineeki paleef par gruntineekeem, tad teef no
ta weena tai paggastâ 30 tahdi — un teescham
wehl 10 reis nifnaki fà tas weens tai paggastâ par
teem 30teem bijis! Un fo tad tee 30 ta speesch?
Tobs nabbaga kalpus! Teem teef 30lahrtigs smag-
gals jubgs usfrauts.“

Weidschtoht rakstijis manni luhds, lai es awises par
scho leetu wahrdinu teiftu.

To es labpraht gribbu darriht, gruntineekus til
labb' fà kalpus firsnigi luhgdams, lai mannus wahr-
dus laipnigi usnemmoht. Warrbuht, fa mannim
laut fur wiffahs. Tas katram zilwekam warr gab-
ditees, kapehz ne arri mannim? Kad til ween Lat-
weeschu tizz, fa tautas labbums mannim weenumehr
firdi un preesch azzim — tad jau buhschu pilnâ meerâ.

Wisspirmal jaleezina, ka rakstītajā šķebļošānābš warrbuht nebuhs gluschi tulscha un welta. Skattifimees us zittahm tautahm, us Wahzsemneeleem. Wahzsemme gruntineeku buhschana jau fenn eefaknojusces, kamehr ta Widssemme nupat wehl fahfucees.

Kad Wahzsemmes gruntineelus wehrā nemmam, kas paschi nosauzahs par „semneeleem,” tad gan newarram leegtees, ka winni irr spehziigi un turrigi laudis, bet winni irr gauschi lepni, lepnali ne laleellungi. Tadeht tad arri winni tohs kalpus neturr par pilnigem un to turr par launu un nelaimi, kad semneela meita apprezzejahs ar kalpu. Zaur to jau dascha nelaimē notiklusi un dascha firds salausa tiklusi.

Tahdu buhschānu muhscham newarr teikt. Deews nau nekahdu sehtu starp zilweleem lizzis. Paschi zilweli sawā aplamā lepnibā irr tee sehtas taisitaji. Ta sehta, kas starp Wahzeescheem un Latweescheem bij ustaitita, paldees Deewam, irr apgahsufees un es wissu sawu muhschu ar saweem lai gan wahjeem spehseem zil spehdams esmu peepalibdsejis, lai ta sehta kristu. Es tadeht sinnams to newarru teikt, kad sehta pazelfees starp semneeleem (gruntineeleem) un starp kalpeem.

Ja nu arri muhsu gruntineeki ar laiku paliktu til lepni, ka to par launu turretu, sawas affinis saweenohht ar kalpu affinim, lai gan pee leellungeem tas ne retti noteek, ka winni zaur laulibu saweenojahs ar zittahm kauschu kahrtahm, tad ta buhtu weena gauschi noschelojama leeta. Weens plihsums tad tā sakloht eetu zaur wissu tautu un ruhkti augti nekawesees izjeltees is scha plihsuma.

Prabta apgaismoschana, ta padarra to starpibu, ne wis dsihwes kahrtā jeb affins. Es sawu meitu labprahht dohdu gohda-wihram, kam tas pats prabta apgaismoschanas mehrs tā winnai, weena alga pee kahdas dsihwes kahrtas winsch peederr. Bet ja winsch irr tumsch un nemahzihts un ne-apgaismohts, tad winnam sawu meitu nedohdu, kaut arri winsch buhtu weens prinzis.

Balt. wehst. 1870 № 40 praffa: „jeb wai patecti irr taisniba, ka Ruhjeneeschi sawus laudis nosdenn lihds pehdigam?” (Tas wahrds: Ruhjeneeschi netil ween Ruhjeneeschus eesihme, bet laikam arri zittus gruntineelus). Scheem wahrdeem Balt. wehst. rakstītajs peeleek klahht weenu pamahzischānu, ka lai gruntineeki ne par dauds pagehroht no saweem kalpeem.

Tad nu tam proffitajam laikam tā leelahs, ka gruntineeki ne ikreis prett kalpeem tā isturrahs, kā gan klahthohs.

Tāpat arri atgahdajohs, ka weens kalpu teefas-wihrs nelaila Reikenam grahmatu rakstija, kur par scho paschu leetu schelohjāhs, itt tā toreis zekabeedri bij laffams.

Bet tē nu gan mannim gribbetohs, gruntineeleem, ja ne par taisnoschānu, tad tak par aishildinaschānu, ko teikt. Prohti gandrihs wissu muhsu gruntineeki wehl nahwigi zihnāhs un darbojahs, lai nenoflihtu, tas irr: lai sawas maksaschānas warretu nomakfahht. Sew paschus winni tadeht stipri ween nosdenn. Wai tad nu tas irr brihnums, ka winnai arri sawus kalpus nosdenn?

Tomehr weenu pilnigu spreedumu par to, kā gruntineeki isturrahs prett saweem kalpeem, tad ween warrehs spreest, kad winneem til leeli parradi un leelas maksaschānas wairs nebuhs un kad winnai tadeht meerigali us preeschdeenahm warrehs skattitees.

Kad apskattam to, ko nu pat effam teifuschi, tad gan jafalka: tas kalps, kas mnnim grahmatu rakstijis, nemurgo wis un B. w. ar sawu jautaschānu laikam arri buhs taisniba.

Bet ja turpretti wehrā leekam, kahds labbums kalpeem zaur gruntineeku buhschānu (kurras eefakums ta rentes maksaschāna irr) rohlā tizzis, tad mums jafalka tā:

Jums kalpeem tāpat japreezajahs par gruntineeku buhschānu tā saimineeleem. Jo tahdā paschā mehrā, kā saimineeka labblahschāna wai-rojahs, tahdā paschā mehrā arri kalpa labblahschāna aug.

To gribbu parahdiht pee barribas, pee pajumta, pee lohnes un pee skohlas.

1.

Behderam nebuhs zilwekam par Deewu buht, tas irr teescham teefa. Un neweens zilwels arri zaur to nepaliks laimigs, kad beenu no deenas zepyeti un karraschas ehdihs. Tomehr barribas deht katram zilwekam pee labblahschānas diwas leetas waijastigas, prohti ka winnam deesgan ko ehst un ka winnam irr wesseligā barriba.

Nemm kaut kurrū tautu un barro to ilgus gadus ar kartuppeleem ween, jeb leez tai tautai baddu zeest un ta tauta nihls, nihls meefas, nihls dwehseles pehz, jo meefa irr dwehseles mahja. Ja ta mahja nau pareisi kohpta, tad arri lihds jazeesch tam dsihwotajam, tai dwehselei.

Latweeschu tautas leelums irr tee gabjeji, tee kalpi ar sawahm familijahm. Un tee teek ehdinati no teem lungeem jeb saimineeleem.

Wai tad tee laiki til tahli, kad dauds Widssemes puffes tahds eeraddums bija, ka pawaffarā strehba rudsu miltu putru? Kapehz? Saimineeku truhkuma deht. Un wai tad par to brihnifimees? Wai tad saimineeks kalpam labbaku kummosu warreja doht, ne kā pascham bija?

Bet kur tas gan buhtu redsehts jeb peedsihwohts tizzis, ka tahds gruntineeks, kas jau mas dauds eeluhlees, saweem kalpeem buhtu lizzis baddu zeest? Kapehz? Tapehz ka gruntineeks, kad tohs pirmohs

grubtohs gaddus pabrwahrejis, paleel turrigs wihrs. La arsinnaſchana, la nu no funga wallä un la nu arſtrabda ne funga, bet ſawu paſchu ſemmi — ſchi arſinnafchana padarra brihnumus, ſchi arſinnafchana gruntineefu darra gudru, darbigu un tauwigu.

Ja labds tam pretti ſazzitu: fo libds gruntineefu turriga buhſchana, ſad winni ſihſtuliſas deht tomehr kalpeem ſlittu barribu jeb par maſ barribas dohd, pebz ta ſakkama wahrda: ſirga darbs, funna ehdeens? tad mannim ja-atbild tä: ſinnams, la arri gruntineefu ſtarpä gaddisees ſihſtuti, jo labdi rob-dahs wiſſäs dſihwes labrtäs. Bet winneem ne-iſ-dohſees. Winneem katrureiſ buhs tee wiſſſittakee kalpi. Tee labbi kalpi ſinnams ne-ees pee tahdeem ſihſtutem, bit pee tahdeem, ſur winneem pecklah-jigs ehdeens teel paſneegts.

Un ta ſlahde, ſas winnam paſcham buhs, ta gudru darrihs tahdu gruntineefu un winnu lai gan negribboſchu ſpeedihs, kalram gotdigu ehdeenu doht. Bittadi gruntineefs ees bohjä. Jo fo lai winſch eefahſ ar kuhtru jeb ſahbſigu kalpu jeb ar dſehraju? Labdi winnam padarra dautſ leelaku ſlahdi ne lä winſch pulna zaur to, la kalpeem ſlittu jeb knoppu ehdeenu dohd.

Tad nu tas irr tas pirmais labbums, ſas kalpeem teel zaur gruntineefu buhſchanu (ſurras eefah-lums naudas rente irr), la winni dabbu weſ-felu un pilnigu ehdeenu, tä la weſſelä meſä arri weſſela dwehſele warr mah-johſt.

(Us preelſchu beigums.)

...

Tai zeentai Mahjas weefa redakzjai.

Juſſu lappas daſchureiſ jau ſakkojuſchas no pree-zigahm ſloblas ſinnahm, ſas lä ſaules ſtarri jaunu dſihwibu zeff. Lepnas ſinnas par leelahm walſtihm, ſas ar leeleem ſwehtkeem ſawu jaunu ſloblu eefweht-iſchana un ſahſſchana ſwinnejuſchi, ſloblas ſwehtku ſinnas, ſas no daſchahm Widſemmes mallahm tau-tas dſihwi eefſch ſloklahm aprakſta — ſad mehs no ſawas puffes tam pretti ſawu maſu artawinu pee leelas Widſemmes ſloblu krahtumes gribbam peelikt, tad mums ne nahſ prahtä leppotees ar to, bet „pree-zatees ar preezigeem“ luhdſam tohs, ſurreem ſirds us to neſſahs. — Ribgas kreisē, Ritaures draudſē, Kabrtuſcha walſti walſts ſaimneeti iegahjuſchä gaddä bija ſahluſchi us ſloblas uſtaifiſchana ne tiſ ween dohmaht, bet arri publetees. Winnu luhgſchanas pee ſawa dſimt-leelunga Baron Vietinghoff ſchis laipnigi uknehma un walſtē cerahdija no muſſchas ſemmes labdas 3 puhra weetas un turklaht weenu ehlu preelſch Lutteru ſloblas un walſts mahjas ihpa-ſchuma norakſtija. Pee tabs ehlas deesgan wehl bija lo lohpt, bet gan zaur leelunga palihdſibu, gan zaur walſts puhlineem tas darbs libds ſcham rudde-nam nit tahdu bija weizees, la ar Deewa palihdſibu ſlobli warräja ſahſt. Eefweht-iſchanas deena tillä

pelikta us 11. Oſteker ſ. g. ſwehtdeenä. Walſts bija, bes mahjitaja, weſitā luhgauſi ſawus muſſchas lungus, ſloblas pehrmindera lungu un zittus drau-gus un ſaiminus. Gandrihs wiſſa walſts bija ſa-laſſijusees ſawä jaunä mehjä, wezzi un jauni, wibri, ſewas. Draudſes mahjitaja Jiaba 33 nod. 28 p. ſwehtku beedreem preelſchä zeldams, melleja rabdiht, la gaiſchums arri ſchai walſtē zeffahs no Deewa rehlaſ, un la ſchis gaiſchums eefſch teefas leelahm ſauzahs „taifniba“ un eefſch ſloblas lee-tahm „ſwehta gudriba.“ Kä katrai darba deenai 4 zehleeni, tä arri muhsu ſemmes un tautas gaiſchuma deenai effohſt 4 zehleeni: 1) paganu laifi un wehrgu buhſchana, 2) ſwabradiba garrigä un laizigä dſihwē, 3) ſloblas uſtaifiſchana un patwaldiba, 4) ſloblas un patwaldibas augku plauſchana. Mehs ſtabwam 3ſchä zehleeni, un iſkatram japuhlejahs to 4 ö pa-nahſt. Tad mahja tillä eefweh-ita un ar dſeesmahm un luhgſchanahm mehs weenprahtigi Deewam patei-zam par to ſchehlaſtibu un palihdſibu, fo Winſch ſchai walſtē pee winnas darba bija rabdijis. — Pehz tam ſwehtku maltihts ſaweenoja prahtus un ſirdis un beidsohſt jauneewehlehts ſlohlmeiſteris K. Spunde ihſu runnu turreja, kurrä winſch tohs wahr-dus „meers lai irr ar jums“ par walſts- un ſlo-blas-mahjas wirſrakſtu uſſihmeja, ſazzidams, la arri täpat, lä Kabrtuſcha wezzais, eefſch Deewa duſſe-dams leelſtungs Baron Vietinghoff, ſawä dſihwibä ſcho wahrdu ſew par likumu bija eezehlis, un la jauni leelſungi pebz ſcha wahrda pee ſawas walſts effohſt darrijuſchi, täpat arri walſtē effohſt jamelle pebz Deewa meera eefſch ſloblas un eefſch teefas iſtabas dſihthees. — Schkirdamees iſkatris tai jaunai mahjai labbu, ilgu, augligu paſtahweſchana wehleja. Leela datta pee ſloblas uſtaifiſchanas irr Kabrtuſcha baſnizas pehrminderam, Beiſe mahjas ſaimneelam, ſas ap to leetu zihſtigi un uſtizzigi puhlejees, un ſurram ſchinni weetä pateiziba un gohds teel dohts. Tanni paſchä draudſē tai 5tä November ſ. g. Moh-res walſts ſawu jaun-uſtaifiſtu ſlobli tillä eefweh-tiht. Winna, lä leelaku walſts, arri leelaku mahju bija buhwejuſt, bet täpat lä Kabrtuſchneeki appaſſch weena jumta ar teefas mahju. Schai walſtē tas darbs pee ſawas ſloblas bija pulku grubtakſ neſä daſchai zittai walſtē, zaur to, la weena walſts puffe Kreewu-Greckeru tizzibä, un ſchee ſaimneeti ſaprob-tams gan pee walſts mahjas ſawu naſtu neſſa, bet pee Lutteru-ſloblas uſtaifiſchanas nepalihdſeja. Ar Deewa wahrdeem un dſeesmahm us baſſim, fo drau-dſes ſlohlmeiſteris lä dahwanu no ſawas puffes ar ſaweem beedreem jaunai ſloblai dahwinajamees, pa-waddijam eefweht-iſchanas deenu. Pee galda toaſti (ſweiki-wehleſchanas) eefahzahs ar weſſelibas us weh-leſchanas muhju augſtam Keiſeram, ſas zaur ſawu laipnibu ſloblas darbam wiſſur zeffu taifiſis. Daudſ zitti wahrdi wehl runnäs un dſeesmäs ſkanneja libds walkaram, un katram bij ſchehl, la muſſchas leel-

lungs nebij warrejis nabft, un fa arri walfts wez-
zalais, kas ar sawu padobmu daschuref bij palih-
dsejis, zaur zittabm darrifchanabm uslawehts nebija
klabt tanni swehtku un preeka-deenina.

Schahs abbas irr pirmahs walfts skoblas Mitau-
res draudse. Deers sawu gaischumu winnah n lai
usturr; un zittas schahs draudses walstis pebz lab-
bas preefschibmes stubbinadamees, par masu laiku
arr warrehs stahstih par sawahm jaunahm skoblahm.

Mabzitajs G. D. Pohrt.

Mitaures mabzitaja muischa, 19. Nov. 1870.

Latweeschu teateris Nihga,

17ta November 1870.

Schinri reisā tiffa israbditi 4 kumedini, jeb, tā
pa jaunū mehdi mehds nosaukt, luggas, kas wiffas
gan pufelihds latbi iedewahs, — jo itt plnigi jau
newarram poghrecht schinri walloā, lurrā ar to
darbu til ween eefahkums. To, kas mums schoreif
tā nepareisi israbdijahs, ar ihseem wahrdeem pemin-
nesim tā: 1mā luggā „Pischa oudsinatts“ tā-
pat kalps Ansis, tā arri kalpone Maria bij gan-
g. hrbuschees us semneclu wihs, bet tahs drehbes
paschas bij til smallas, tā semneeli tahs wis ne-
tansa; ari tas nebij rikigi, ka kalps Ansis saim-
neeka meitu rar manselli sauza. 2trā l. „Widsenis
te. fahs preefschā“ un 3schā l. „Weenai japrezzejahs,
isgabja labbi; til ween tas paraydijahs ehrmigi, ka
ta dahmo, kam ta laime nejauschi gaddjahs, bruh-
ganu dabuht, pahr scho laimi nemas nepreezajahs,
bet israbdijahs tabda, itt fa nekās nebuhu notizis.
4tā l. „Lihfina“ no wiffa ratdijuma tas jau aīais
bij tas, ta eifal kumā tee strahdneeki tauras tjeemu
jauki djedaja. Paschā israbdischanā ta pilesebnieka
darrifchanahs nebij itre f pat. h kama un teizama. —
Latweeschu puifchi netad us j. keem netriht preefsch
bruhtes, tadeht arri Lihfinaī tā Latwetei nepatiffa,
ka barons winnas preefschā tā ehimojahs.

Sinna roht'pelneem.

Tāpat Nihgas aptuhwumā, tā arri tahfak us sem-
mehm — ihpaschi kur jau gunineeki — dšid roht'
pelnus un kalpus schehlojotees pebz darba un pel-
nas. Dascham tahdam waffineekom gan trihs woi
tschetri behrnt, kas winnam tā mehds sazjht, ar sawahm
diwahm rohtahm ja-argahda, bet gohōiga darba pee-
truhst. Pee pilesehtas gan drihsal lahds darbs
gaddahs, bet kur to nems us semmehm, tad dru-
was, dahrsi un plawas apsohtas? Pahreji strahd-
neeki, kas til tahdā laikā wien waijadjigi, teek at-
laisti no darba un mas ses bes wiffas schiblastibas.
Kur tad lai nu schee eet un tā lai pahrtel par
seemu? Pahr to daschā weeta saimneeki neso nebe-
dajoh. Tadeht naw jabrihnojahs, ka laudis pul-
keem fanahf pee pilsehtahm, kur jau arr' darba-
kuschu naw truhstums. Sinnoms, tē nu arr ne-

habdu weeglumu preefschā ne-atrohd, pilesehtas bub-
schanu nepasitdami, daschureif ar wiffu sawu fami-
liju eekiht pobstā, — to wiffu schē nesohjam is-
stahstibt Tadeht preezajamees, ka lahds lungs, kam
tē leels fabrikiz, taggad lizzis sinu laist Latwee-
schu roht'pelneem us semmehm, ka winsch teem, ihpa-
schi seewischkabm un bebrneem, sawā fabrikā darbu
un pelnu dehschobt. Darbs raw grubts un ir
behrni, no 8 gaddeem wezzi pirmā gaddā warroht
peliht 50 lihds 60 rub. un pehzal, kad darbu
sinn un proht, ir 160 rubkus par gaddu. Sin-
noms, preefsch weena ta pelna ne isleekahs leela,
bet kad weffela familija lohpa scho darbu strahda,
tad teem pelnas un pahrtikas buhs deesgan, kad
katris sawu daku pelnibs. — Kur tas darbs atroh-
dams, pahr to skaidrakas sinas isdohs Mahjas weefa
drifktojs Ernst Plates.

No Latweeschu kurlmehmo skoblas Sallaspilli.

Wezakeem, kam behrni Latweeschu kurlmehmo
skobtā Sallaspilli, un kas behraus gribtu pa
Seemas-juh keem pee sewis us mahjam nemt,
darru ar scho sinnamu, ka Seemas-swehtku brihw-
deenas fahsees ar 19. Dzember f. g.

J. Aboling.

Labbibas un zittu prezu tirgus,

Nihgā, 27. November 1870.

		M a f f a j a p a r:		
1/2	tschtw. jeb 1	puhu	lweeschu	4 r. 15 l.
1/2	" "	1	ruofu	2 " 70 "
1/2	" "	1	meeschu	2 " 25 "
1/2	" "	1	aufu	1 " 50 "
1/2	" "	1	rupju ruofu miltu	2 " 30 "
1/2	" "	1	bihdeletu ruofu miltu	3 " 50 "
1/2	" "	1	lweeschu miltu	4 " 50 "
1/2	" "	1	meeschu putraimu	3 " 20 "
1/2	" "	1	grifku putraimu	— " — "
1/2	" "	1	aufu putraimu	— " — "
1/2	" "	1	firu	— " — "
1/2	" "	1	lariupelu	— " 90 "
1	puudu		seena	— " 30 "
1/2	" jeb	pohtu	ofeljs	1 " — "
1/2	" "	"	apinu	— " 95 "
1/2	" "	"	sweesta	5 " 10 "
1/2	" "	"	tabala	1 " 45 "
1/2	" "	"	trohna linnu	2 " 50 "
1/2	" "	"	bratta	1 " 20 "
10	puudu jeb 1	birlaw.	trohna linnu	40 — 51 " 50 "
10	" "	1	bratta	30 — 37 " — "
1	muzzu	linnu	fehlu	9 " 50 "
1	"	fitlu	lajru muzza	14 " 50 "
1	"	eglu	muzzā	14 " — "
10	puudu (1	muzzu)	fartanahs fahls	6 " — "
10	" "	"	rupja baltahs fahls	— " — "
10	" "	"	fmalkas baltas fahls	6 " — "

Raudas tirgus. Walsts banfa biketes — rub., Widj. usfal-
kamas kihlu-grahmats 100 1/2 rubl., neusfaktamas 92 rub., 5 pro-
zentu usdewu biketes no pirmas leenechanas 144—143 rub., no ohtas
leenechanas 141—137 rub., Nihgas-Dinaburgas ofelsu-jella atzijas
144—142 1/2 rub., Nihgas-Selgawas ofelsu-jella atzijas 109 1/2—108 1/2
rub. un Dinaburgas-Witebstas ofelsu-jella atzijas 147—146 rub.

Eidhs 27. November pee Nihgas arnabfufchi 2495 fuggi
un atgabjufchi 2463 fuggi.

No jenures ams legrs.

Nihgā, 27. November 1870.

Atbildedams redaktehrs A. Leit an.

Plintes Tshwa.

(Stat. No 41.)

„Wiffada wihsé buhs labbi darrihts, fa offizeerus us wakt's wairs nesubhtijim, wiinni warr buht fa-aufstesees un paliks flimmi. Es dohmaju, Abu Midja, Tu, Achmets, Mohamets un es, turrefim pahrmihdamees watti. Ka isgahjuschu nakt nehgeri mums galwas nenozirta, tas til tadeht ween notikka, fa waktneeki til breefmigi krahza. Es tuhlin pirmais us wakt's palischi. Jo kad gluschi newittohs, tad muhsu nehgeri kaut ko eefahs, tur mums jau schodeen preefsch pufsdeneas darba deefgan buhs.“

Mubruks apflattija plinti, wai wijs pehz fahrtas; meh's nonahzahm leijsa.

PeHz faules flattotees warreja jau pulkstens deimit buht. Es zekhs nomettees lehju lohdes, kad us reis no augfcheenes schahweenu dsirdejahm. Plinti pakehris, steidsjohs augfcha pee Mubruka, kas jau ohtru reis lahdeja.

„Nu, kas notizzis?“ ta tam praffiju.

„Ne kas,“ Mubruks atteiza, „weens no Gulnehgereem willahs pa wiffam nelahga us wehdera, lai warretu pee walles tilt; tam lohdi aishubhtiju, lai winnam tas zefsch teef pa-ihfinahs. Palikka us weetas guktoht, ka jau daschdeen Gulnehgers, ka ne rohkas nepazehla. Bitteem nehgereem zaur tam nahs prahda, fa preefsch mums teem waijaga wehl pasemmigakeem buht, neta us wehdera lihst.“

„Par scho mahzibu wiinni us tahdu wihsé parteifees, fa fahs us mums druzjin schaut,“ ta us walli rahdidams fazziju, jo tur pulka pihku galli nokustejahs.

„Winneem buhs labbi ja-apflattahs,“ Mubruks smejhahs, „pirmais gattas gabbals, kas ar plinti rahdisees, neschehlofees wairs, fa galwa fahp.“

Mubruks eegreesa tai isstepta sirga dekki, ais fa meh's eenaidneekem neredsoht wiinnus warrejam ap-luhkoht, kahdus tshetrus zaurumus, tur plints gallu isbahst. „Ta irr labbi,“ Mubruks preezadamees teiza, „nu mums newaijaga wiffa leelumä nehgereem rahditees. Wiinni warr buht arri zilwekam fahnös warr trahpiht, fa deefgan ko fuhfsteht.“

Schi eerikte mums dands labba darrija. Meh's warrejahm nehgereem neredsoht mehrkeht un schaut, un tas leels labbums, kahda nehgereem wis nebij, jo kad wiinni mehrkeja, tad meh's warrejahm un ar sawahm plintehm, kas ar ween trahpija, wiinnus fanemt.

Pufsdenea jau bij flahst, un Mubruka weeta nahza kahds wezs offizeers, kas ka traks newarreja deefgan ispreezatees par nehgeru walli.

„Teefcham falkoht,“ ta winsch noruhzahs, „tas irr leela flahde, fa teem behgleem pret muhsu plintehm jastahjahs; wiinni naw wis flitti saldati, kas

to mahzibu, fo teem preefschlait derou, labbi fa-prattuschi!“

Diwas stundas pehz tam fahla waktneeks ar fchepti us semmes fist; ta bij sime, fa winsch gribbeja ar mums farunnatees. Plinti panehmis gahju turp.

„Paschah funks,“ Amets teiza, „warru pee Mohameda, ta praweescha, bahrsdas swehrecht, fa muhsu eenaidneeki atfal fo jaunu isgudrojusch; flattatees, fa laiku no laika ar feenu un fablehm aptihtha galwa us walles redsama, it ka gribbetu muhs ap-luhkoht. Kas buhs, wai kaufeet man tam luhretajam ar lohdi azzis aisspeest?“

Mettohs us zekcem apflattidamees, fo eenaidneeki tur strahda, un tai azzumirkii tiffa atfal tas fuschkis redsams, bet nelikkahs wis zilweka galwa buht. „Schaujeet,“ es tam ohtram usfauzu.

Amets bahsa stohbru zaurumä gaili uswilldams, bet nu tas feena fuschkis atfal pasudda. Bahsu sawu plinti arri weena zaurumä; fuschkis atfal us walles rahdijahs. Ameta plinte sprahga watta, pirms warreju usfaukt, lai neschauj, jo man lif-fahs, fa nebij wis galwa, bet feena fuschkis ween, ar fo mums gribbeja peewilt, lai ar ween schaujiam, fa pulwers un lohdes drihs beidsahs. Seens ah-trumä nosudda. Us tahm pehdahm schahwa kahdi feschchi us mums. Wiinnu lohdes til muhsu dekki ween pafustinaja. Bet es tai pascha azzumirkii weenu galwu us eenaidneeku walles fewim isredsejohs un schahwu; eebtahwahs ween un bij pagallam.

Schee schahweeni wiffu muhsu leelu karra-pulku us fallas isbeedeja, ta fa wiffi ar eerohscheem bij ahtri flints galla.

„Mulki, fo Suh's dohmajeet“ ta weens offizeers smejhahs, „wai dohmajeet, fa eenaidneeku lohdes warr willas dekkam zauri tilt? — ne sawa muhscha!“

Mubrukam smeekli nenahza wis.

„Kungi,“ ta winsch teiza, „nedohmajeet wis, fa muhsu aishbegufchee saldati til dumji, fa bes nohtes us nabbaga dekki schaus; wiinni nodohmajusch, mums atfal kahdu stikki istaisiht; gan redsefeet.“

„Allah! . . . Kas tad tas irr?“ Mohamets eefauzahs newarredams no pahrbihschanahs ne no weetas tilt, „tur jau weena laiwa peld us leiju, un weens nehgers arri tur seh'd eefschä; fa buhs muhsu laiwa, to pasihstu no ta raiba sirgu deffa, fo tur atstahju.“

Mubruks flatti eekleedsahs un meh's kahdi feschchi schahwahm nehgeram us melnahs ahdas; winsch brehfdams eehezja uhdeni. Bet nu arri eenaidneeki schinni isbewiga azzumirkii schahwa un mums diwi offizeeri bij pa pallam.

Laiwa gahja ar ween us leiju.

Mubruks fitta ar duhri few par peeri: „Es jau dohmaju, fa wiinni flahdi mums darrihs. Tee fa-

tani brihnum gudri! Wiini sinnaja, ka muhsu az-
zis tur greefsiees, kad tee schaus. Weens peld pee
muhsu laiwas un nosohg to ar wissu pulweri; ar
to, kas mums wehl naggös, ne deenas zauri netil-
sim. Raut jel buhtu weens us tam dohmajis,
laiwu afsargabt!"

Es manniju, ka to dsirdoht man sirds no lee-
lahm bailehm ne maj wairs nepulsteja. Tanni
widdü un tahdeem eenaidneekem pretti bes pulwera
buht, tas irr tif pat dauds, ka pamafam peewilfda-
mahs nahwe. Mannä raggä tif tichetri schahweeni
bij, un zil Mubrukam warreja buht, to no wiina
runnas noprattu; us teem zitteem nezerrejahm, jo
wiini ar ween no mums pulweri nehma.

"Wai tad ne us kahdu wihsi laiwas newarr
rohka dabubht?" ta pa wissam prahä ismiffis
praffiju.

"Warr gan, ja us tahm pehdahm grihb us deb-
besim braukt," ta Mubruks faruhdsis atteiza; "tas
melnais funs irr laiwa ugguni uskubris, redsu,
ka duhmi jau fahf kuhpeht; bes tam nehgeri wehl
tam bifses lahputu, kas eedrohshinatohs, turpu pel-
deht. Laiwa tiks drihs gaisa sperta."

Zaur deffa zaurumu skattidamees redseju, ka laiwa
lehnam us leiju peldeja, un no wiinas iszehlahs
pelleki duhmi. Druzzin uspuhta wehjsch, un lees-
mas isplahthjabs pahf wissu laiwu. Us weenreis
sprahga pulwers wakkä, un tas ta rihbeja, dohmaja,
ka auffs pahfplehshs. Tai pascha azzumirlli redse-
jahm leelu ugguns stabbu, kas degdamas leetas
augstu gaisa metta. Pehz tam melnas pagalles
ween us uhdens peldeja, kad eenaidneeki fahfa no
leela preeka blaut un fleegt, ka winneem isdeweess muhs
peekrahpt. Bes laiwas un pulwera mums wai nu
par ihfu wai par garru laifu waijadseja eenaidnee-
keem rohka kritt.

"No nu darrihim; wai ka wepri lifimees fewi
nodurt?"

Apfkattifimees wissu pa preekschu, zil wehl mums
pulwera," ta Mubruks atbildeja.

Pulwera mums bij atlizzees preeksch katras plin-
tes pa diweem schahweeneem; Mubruks behdigi
galwu prohffija.

"Ar teem mehs gan tablu netilfim, winsch no-
pubsdamees fazzija, "mums gan zitta padohma ne-
atlits, ka nahfokchu nakt pahf uppi peldeht, un kad
us kreifa frasta buhfm, tad jabehg, fo tif mahf.
Melnee jau sinna, ka pulwera mums truhfst, tadeht
wiini bes kahdahm bailehm zelsees pahri un nems
muhs zeeti. Tad no nahwes wairs ne us kahdu
wihsi newarr isglahbtees.

Turteem schalkumi ween gahja pahf kauleem.

"Mehs nemahfahm peldeht," ta Turki schehlojahs.

"Tad paleezeet te pat," ta Mubruks skalki atteiza.

"Ne ta," es atbildeju, "kur wiini paleef, tur
arri es palifschu, lai no mannis ne weens newarr
fazzihf, ka effu darba-beedrus nohtes laika atstahjis!"

Mubruks plezzus raustija un isgahja ar Mango
un Achmetu no allas abra. Mehhs, tee atliffufchi,
turrejahm padohmu, fo nu darriht.

"Tehws," Mubruks fazzija, manni sawruhpf nem-
dams, "es ar Mango un Achmetu runnaju, lai
dabbutu sinnaht, fo wiini par muhsu behdahm
dohma; wiini to paschu falka, fo mehhs, ka bes pul-
wera newarroht schinni fallä eenaidneekem pretti
turretees, un ka us ahtrahm pehdahm waijagohf
behgt. Tas ne fo nelihds, ka grihbetu Turfus is-
mahzihf peldeht jeb Lewi pahrrunnahf, lai wiinaus
atstahji us fallas. Tapeh; mehhs schahdu nodohmu
turrejahm, tas wai labs, jeb flifts, Lew japeenemm.
Achmets, Mango un es scho wakkar peldehim us
eenaidneeku frasta. Sums wisseem pa to starpu
waijaga ar eenaidneekem darbotees, lai tee muhs
ne-eerauga. Zuhhs warreseet eenaidneekus zaur tam
peekrahpt, ka tohs mirronus isrohzeet un reisu rei-
sehfm us augfchu pazelleet. Melnee dohmahs, ka
tee dsihwi zilweki, un tadeht schaus, ka puttehs
ween, preezadamees, ka mums pulka schahdes darra.
Preeksch Sums, sinname, schis brihdiss arri buhs is-
bewigs, kahdu nehgeri gar semmi steept. Mehhs
trihhs dohffimees us Nematu leelo lehgeri, fur no
muhsu isbehgufcheem saldteem maj ween rohdahs.
Teem Nemateem stahstifim leelu garru reisi no tam,
fo iszeetufchi no Turku us nehgeru lehgeri behg-
dami; wiini mums tizzehs un ar abbahm rohlahm
fanems. Tad mehhs eemaisifimees zittu nehgeru
pulkä un tilfim pee teem, kas Zuhhs aplehgere;
Zuhhs tad tilfseet gan fanemti zeeti, bet zerru, ka
fawu balto Tehwu tomehr warreschu isglahbt; kas
ar teem zitteem buhs, par to man nehahda behda."

Man gan schis padohms nepatikka, bet Mubruks
teiza, ka tas preeksch wiina ne maj ne-effoht grubti;
beidsoht tad arri wiinam pallausiju un laidu,
lai eet.

Ne maj nebij fo kawetees, lai warretu wissu
fagattawoht. Messahm fausu malku us fallas augfch-
gallu, lai tur wakkara warretu ugguni uskurt; tee
nehgeri nu gehrbahs pehz sawas mohdes, tas irr,
wiini nogehrbahs gluschi plifki, tif ween ahdas
preekschautu apjohjdamees. Ap kahjahm un rohlahm
tee aplifka dsels grebsenus, johsta eebahja dunzi,
galwa lifka strausu spalwu frohni — tas bij wiinu
apgehrbs. Wehl wiini fewi apsmehrejabs ar smir-
docheem taufteem un nomahlejabs ar farlanu pehrwi
dasch daschadi, ka ne passht wairs newarreja.

"Ka mannam baltajam Tehwam Mubruks pa-
tihf schai dsimtenes uswalka?" ta winsch man neh-
geru walloba praffija. Es atbildeju ta:

"Tas nehgers, Darfures Mubruks, irr par wis-
seem jauneem puifcheem Sennahrä tas smuffais un
dubfchigakais, lai wiina schkehps buhtu ar ween afs
un lai wiina azs smalki redsetu, kad tas dsiffä me-
schä panteram pallak dsennahs, fur tif tumfch, it

kà saule ais Djebbel Fungi kalna ne kad nebuhtu uslebkuji."

"Abu Midfa, tas leclais gehgers no Krecwistanes," Mubruks atbildeja, "irr tam melnajam no Darfures dauds labba darrijis; lai tas leclais un labbais gars dohd Tewim gaischas azzis kà kristallu no Misres pilsehtas; lai tas gars palihds, ka Tawa plinte eenaidneekus kà zirpe sahlé nopkauj, lai warr mans baltais Tehws preezigi us mahjahm greestes un tabs melnabs tschubstas, nehgerus, isfmeet, kam sohbi lai til ne-affi irr kà Turku sohbens, kas faruhjijis."

Turki gauscham baschijahs, ka mehs lihds pascham wakkaram nehgeru wallodâ runnajahm; wiini dohmaja, ka gribbam tohs us nahwi pasuddinabt. Saule jau nogahja, un tuhlin arri us reis tumsch palikka; jo tē frehslas nerihdâ ne wakkarâ naw.

Drihs augscham ugguns kurrejahs, un schoreis es pats par waktneeku palikku.

Deesinn, kas muhsu eenaidneekem prahtâ, bet wiini darrija pehz muhsu preefschihmes, us krafta-mallas ais walles ugguni uskurdami. Mubruks, Mango un Achmets bij ar to meerâ, ka melnee arri ugguni taifija, jo no tam warreja manniht, ka wiini wiss wairak us ugguns skattisees un teem trim buhs behgschana weeglaka. Sanzu wiffus augschâ, zil til ween us fallas bij, lai nahk un us eenaidneekem schauj, lai katrijs sawu mehrki riktigi trahpi. Bet kà nu melnohs, kas ais walles, peewils, lai nahk augschâ? Pawehleju, lai diwi wihri to noschauto offizeeri zeff stahwu, ka eenaidneeki to reds; pazehla til augstur, ka galwu warr redseht. Nehgeri dohmaja, tas effoht dsihws zilweks, kas grihb noskattitees, fo melnee darra, un tadeht tee rahdijahs lihds johstas weetai ais walles, gribbedami schaut; tas mums patikka, ka winnus taf ween reis dabbujahm redseht, mehs arri liffahm plintes pee waiga, un gandrihs us reises sprahga feschichahweeni wakkâ, trihs no mums un trihs no nehgerem. Melnee nosleedsahs ween un pasudda; ta bij sihme, ka mehs trahpijuschi.

"Nu tas ihstais laiks!" Mubruks man rohku sneegdams fazzija; "eesim nu."

Pawehleju, lai eenaidneekus ar teem lihkeem wehl krahp, un tad pawaddiju tohs trihs wihrus lihds uhdenam. Schoreis mums atkal wiltus isdewahs, jo kahdi trihs nehgeri bij atkal pa gallam. Bet tai paschâ azzumirkli, kad ohtru reis sahka schaut, arri trihs wihri uhdeni laidahs. Tiffai wifni tai weetâ riaku riakeem gahja, bet zilweka ne weena neredseja, jo wiffi trihs appatsch uhdens peldeja.

Behzak redseju, ka labbi patablu, kur ar plinti wairs newarreja aisschaut, kahdi trihs melnumi no uhdens iszehlahs un tee bij muhsijee. Kai gan tee trihs wehl newarreja drohschi buht, tomehr firds man palikka weeglaka, kad pirma behgschana teem isdewahs. Tâ apmeerinajees kahpu atkal augschâ.

"Urrah!" Amets no leela preeka eesauzahs, "kad Zuhz buhtu redsejuschi, leitnanta lungs, kà tee trihs nehgeru saldati puppu-kuhlinus metta, kad muhsu plintes to beidsamo reis tohs trahpija! Bet ar to lihki darbojotees eet druszin drebbuli pahr kauleem!"

"Tizzu gan!" tã wiinam atteizu, "bet lai nu arri peeteek, tã ka tam offizeeram jel pehz nahwes dauds mas meers rohдахs. Ko gribbejahm to arri isdarrijahm, tadeht mettijim tohs mirronus uhdeni, kur wiini wehl mihtstaki warrehs gulleht, nekâ us schahs zeetas fallas."

Peeschjahm lihkeem labbus leelus afmenus un laidahm uppê, no kurreenes wiini gan ahtrak ahra netifs, kà pastarâ deenâ, ja simis tohs ne-apehdihs.

Tâ darbojotees mehnesis jau bij uslehjis. Eenaidneeku lehgeri apluhfojohht, redsejahm, ka kahdi diwi melnumi no kurreenes uppei us leijsu aischahja; wiini warr buht gribbeja dabbuht sinnaht, fo mehs uhdeni mettuschi. Wehl nekahwu us winneem schaut, pirms tuw af peenahk.

Tâ arri bij. Abbi nehgeri no krafta uppê skattidamees newarreja it ne ka eeraudsiht. Tapehz kahpa no stahwa krafta semmê un nahza mekledami lihds pascham uhdenam, fallai gluschi tuwu, warr buht dohmadami, ka winnu newarram krafta ehnd redseht. Schahwahm. Wai nu ne mas, jeb til labbi trahpijahm, ka nehgeri ne ekleegtees newarreja. Wiss palikka fluffu.

Pehz tam mettahm meeru, fo arri eenaidneeki darrija. Ugguns mums un winneem isdsiffa; zitti no muhsjeem jau gulleja, til es weens pats wehl ais deffa wakti turreju.

Wiss apfahrt bij fluffa tumscha nakts, tiffai isfalkuschu swehru ruhkschana bij dsirdama un nakti spiggutodami siffeni redsami, kas pa gaisu skraidija. Schee siffeni pulku gaischaf spihd, nekâ muhsu Jahnutahrpini waffarâ. Kad tahdu putninu noferr un pee zeppures peeseen, tad tumsâ warr redseht kà ar swezzi.

Es newarreju un arri negribbeju gulleht, lai gan taggad no eenaidneekem nebij fo bihtees. Behdajohs par Mubruku, ka wiinseh mannis deht warr buht jau sawu dsihwibu islaidis; behdajohs par nahkamahm deenahm, kà tur eenaidneekem isbehgschu. Bet dabbas jaukumu, spihdedamu mehnefi un mirsdjedamas swaigsnes usskattidams palikku meerigaks. Kai nu gan tã bij, tomehr firds ruhpejahs, un no azzim affaras kà puppas birra.

Man liffahs, it kà es buhtu pahrwahrtihts, dabujis mihtstu firdi, it kà nebuhtu wairs tas wezzais gehgers, kas schaujohht us swehreem un zilwekeem wezs palizzis; nahza prahtâ, ka es ne-effoht wairs Abu Midfa.

Dhtrâ rihtâ fanahjahm wiffi kohpâ un pahrdohmajahm, fo nu darriht. Schoreis ne kahda padohma ne-atradahm. Waijadseja gaidiht, kamehr eenaidneeki nahk un nemm zeeti, sinnadami, ka mums

naw ko schaut, kad plintes mums mehmas palikufchas. Wehl tšetri schahweeni pulwera bij, ko taupijahm us paschu beidsamo reist. Apnehmamees pretti turretees libd paschai beidsamai affins labfitei.

Tahs atliffufchas plintes, kas bes pulwera ne ko ne-derreja, kà arri zittas leetas, paglabbahjam kahdà weetà, almeni wirfù usweldami, lai cenaidncefi winnas nedabbu rohka.

Pehz tam sahahm duntschus un sohvenus triht, kà katriš warreja, us afmenceem un frammeem. Waktis tiffa ar ween turreta, lai warretu sinnacht, ko nehgeri darra.

Tà pagahja kahdas trihs deenas, fur ne kas nenotiffa. Nehgeri gan wiffu wiffadi nodarbojahs, muhs wiffinadami, lai schaujam; bet muhsu plintes zeeta kluffu.

(Us preefschu beigumz.)

Puffu-mihlestibas.

Kahdam atraitnam bij weena weeniga meita, ko winsch lohti mihku turreja. Meitai raddahs pulka prezzineeku, bet weens — nabbags sehns, tai wifs wairaf patiffa. Tehwam teef padohms dohts, lai jel weenreis meitu apprezzejoht. Bet wezzais atbild: „Tas puifis, kas to, ko usdohschu, warr atminneht un isstaidroht, tas mannu meitu dabbuhs.“ Nu winsch prezzineekeem schahdu mihku usdewa: „Kas irr wirs semmes gan tas wiffu wezzakais, bet nepastahw ilgi? Ko daudj wairaf par zittahm leetahm apbrihno un arri daudj wairaf par zittahm leetahm mohzi? Kas runna bes wallodas un irr pehz nahwes derrigs?“ Nahza pulka puifschu un gribbeja scho mihku isstaidroht, bet ne weenam ne-isdewahs. Meitene jau sahka bailotees, ka warr buht weenam, ko winna nemible, isdohthohs, tehwa dohmas usminneht. Pa to starpu nahf winnas mihlakais kahdu wakkaru un nefs leelu puffu ruschu, ko tehwa rasneegdams fakka: „Puffes bij pa preefschu wirs semmes, kà augli; winnas tadeht wezzakas; wiffas zittas leetas ilgal pastahw, nekà puffes; puffes teef gan apbrihnotas, bet par winnahm ne weens ne ka neranga, pluhz katriš noht, wai waijaga, wai newaijaga. Un beidjoht kad puffehm derreht buhs, tad winnas janopluhz jeb arri janoplauj.“ Us tam wezzais atbildeja: „Paleezi man par dehlu, es Tewi swehtischu; jo no tahda, kas puffes mihko, warr dohmaht, ka winsch arri sawu feewiau mihthohs.“

Sihtera-spehks jeb elektrizitete parahda, kas saglis.

Apel kungs zaur to passistams, ka winsch daudj fahrt pa Afriku reisojis un to aprakstijis. Winsch bij par dakteri apgehrbees, jo ahrstehm tur droh-

schaka dshwe. Apel kungam gabbijahs weenreis Abefines semme pee teefas buht. Tur kahda atraitne sawu schwabgeri apsubdseja, ka effoht tai naudu nosadsis. Bet schwabgers teiza, ka atraitnes dehts to darrijis. Wiffi trihs kleebsa, ka ne wahrda newarreja saprast. Apel kungs tomehr nomannija, ka schwabgers tas saglis. Winsch teefas-turretajam luhbsa, lai tam kaujoht arr kahdu wahrdu runnaht. Bet tas wezzais grehzeneeks bedfahs kà pa preefsch. Apel kungam bij elektrisir maschine libd; schi, us tam eetaifita, kratta zilwefu kà draudfis, kad rohku ar tahm kehdehm aptinn, kas pee machines peeseetas. Krattischana noteef zaur sithera-spehku. Maschine teef greesta, jo kad negreesch, tad shtariga spehka arri nerohdahs. Kad weenu pedderi peespeesch, tad tas spehks eet eefsch kehdehm. Nu Apel kungs rahdija sawu maschini fazzidams: „Nedsceet! schis irr warrens gars, warrens gaisa ugguni, uhdeni un wirs semmes, warrens deenu un nakti. Kad effi newainigs, tad schis to parahdih, bet kad buhfi sadfis, tad tawa pascha mutte to issteifs. Pa preefsch nahz Tu, atraitnes dehts; tas gars, kas maschine, fazzih, ka ne-effi wainigs.“ Wiffi brihnedamees skattijahs, kas nu buhs. Puifa bes bailehm nehma kehdes rohka. Apel kungs sahka maschini greest, bet nespeeda us pedderes, tà ka elektrizitete newarreja kehdes eefreet; Apel kungs fazzija: winsch naw wainigs. Bet schwahgeram to redjoht pa preefsch bij druzin bailes. Tomehr redsedams, ka puifkam ne kas ne kaiteja, nehma arri kehdes drohschi rohka, Allah par leezineeku peesauldams. Nu Apel kungs atkal sahka maschini labbi stipri greest un peepeschi usspeeda us pedderes, ka wifs tas spehks schwahgeram zaur kehdehm lohjetohs skrehja un to sahka raustihht un dihdihht, ka winsch azzis pahrgreesis un drebbedams kà wehrsis sahka mauroht. „Apschelojetees, apschelojetees!“ winsch kleebsa, „es esmu to naudu nosadsis! No Allah puffes, sweschineeks, lai Tew muhschigi labbi klahjehs, bet laid manni wakkà!“ Apel kungs nostahjehs un apsehдах sawà weetà; wiffi zeeta kluffu brihnedamees, irr pats teefas-kungs nobableja kad maschine tam tuwojahs.

Stahstinsch.

Kahds jaunellis kahdu jaunu un skaištu meitiu kahdà wakkara pawaddoht, gribbeja to pee winnas lambara durrim wairaf reises nobutchoht. Bet meitina fazzija: „Lai paleef us ohtru reis.“ Bittà reija tas pats jaunellis to meitinu fateefoht gribbeja to butchoht. Bet meitina negribbeja tautees un fazzija atkal: „Lai paleef us ohtru reis.“ Saurneellis meitiu butschodams atbildeja: „Nu jau irr ohtra reise.“ M. L. pp.

Atbildedams redaktehs u. Leitan.

No Bentures atweblehts.

Rihgà, 27. Nowember. 1870.